

Datum 2020-03-25
Diarienummer 1464/19

Socialdepartementet

Göteborgs Stads yttrande över Socialdepartementets remiss Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Kommunstyrelsens bedömning är att förslaget om att införa krav på språkplikt för att få rätt till försörjningsstöd i socialtjänstlagen, är positivt. Eftersom det redan idag ställs krav på individer som söker försörjningsstöd och saknar tillräckliga språkkunskaper för att stå till arbetsmarknadens förfogande, att de ska studera svenska, kommer lagförändringen inte att innebära några större skillnader för vare sig bidragstagare eller socialtjänsten i Göteborgs Stad.

Kommunstyrelsen gör också bedömningen att åtgärden inte kommer att nå de individer som har studerat sfi utan att lära sig svenska. För dessa personer krävs andra insatser för att de ska komma ut på arbetsmarknaden. I förslaget finns inte beskrivet vilka kriterier som ska vara avgörande för en bedömning om en individ ska omfattas av språkplikt, vilket är en brist i förslaget. I bedömningen av om en enskild individ ska omfattas av språkplikt behövs en samverkan mellan socialtjänst och berörda parter.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Axel Josefson (M), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt stadsledningskontorets förslag samt avslag på yrkande från MP och V den 18 mars 2020 (bilaga A).

Karin Pleijel (MP) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från MP och V den 18 mars 2020 (bilaga A).

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Axel Josefsons m fl yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 mars 2020 (bilaga B).

Göteborg den 25 mars 2020
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yrkande angående – Socialdepartementets remiss Språkplikt – Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Nedanstående text översänds till Socialdepartementet som yttrande över remissen av promemorian Språkplikt – deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd.

Yrkandet

Kommunstyrelsens bedömer att förslaget om att införa krav på språkplikt för att få rätt till försörjningsstöd i socialtjänstlagen inte kommer att bidra med en reell skillnad för varken den enskilde eller för Göteborgs kommun. Det ställs redan idag krav på individer som söker försörjningsstöd och saknar tillräckliga språkkunskaper för att stå till arbetsmarknadens förfogande att de ska studera svenska. Således kommer lagförändringen inte att innebära några större skillnader för vare sig bidragstagare eller socialtjänsten i Göteborgs Stad. Socialtjänstlagen är en rättighetslagstiftning och tvingande inslag ryms inte inom den. Det är en självklar rättighet att få lära sig svenska och Göteborgs kommun vidtar långtgående åtgärder för att säkerställa att denna rättighet kommer alla till del. En lagändring gör ingen reell skillnad i frågan, utan stöd och resurser till kommunerna för att kunna erbjuda ännu bättre och mer varierad svenskundervisning skulle vara åtgärder som än mer förbättrar för målgruppen.

Kommunstyrelsen gör också bedömningen att åtgärden inte kommer att nå de individer som har studerat sfi utan att lära sig svenska, vilka idag är en utsatt grupp både ekonomiskt och socialt. För dessa personer krävs andra insatser för att de ska komma ut på arbetsmarknaden. I förslaget finns inte beskrivet vilka kriterier som

ska vara avgörande för en bedömning om en individ ska omfattas av språkplikt, vilket är en brist i förslaget. Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla och däråt strävat Göteborgs kommun.

För Göteborgs kommunstyrelse

Yttrande angående – Remiss från Socialdepartementet - Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd.

Yttrandet

Göteborgs kommun har liksom många andra kommuner i Sverige under senare år hamnat i en situation med enormt ökande kostnader för försörjningsstöd.

Eget arbete och egen försörjning är bästa lösningen för såväl den enskilde individen som för samhället.

Kunskaper i svenska har stor betydelse för möjligheten att få ett arbete och integreras i det svenska samhället. En majoritet av arbetsgivare i Göteborgsregionen ställer krav på svenska för att bevilja anställning.

Arbetskraftsdeltagandet bland utrikes – framförallt utomeuropeiskt – födda kvinnor är lågt, och många är beroende av försörjningsstöd. Genom att koppla försörjningsstödet till ett krav på att, vid behov, delta i utbildning i svenska tydliggörs betydelsen av detta samtidigt som förutsättningarna för integration ökar.

Detta har även betydelse för nästa generations möjligheter att integreras i det svenska samhället.

Att tydliggöra detta krav i lag ökar sannolikheten att de krav och förväntningar som finns från samhället är tydliga och transparenta, både för dem som får försörjningsstöd och för de tjänstemän som ska tillämpa lagstiftningen. Det finns även en rättssäkerhetsaspekt i att alla som får försörjningsstöd och behöver utbildning i svenska möter samma krav och erhåller samma möjligheter, oavsett var i Sverige de bor.

För att lyckas med etablering av nyanlända behöver en hel del systemfel rättas till och genomgripande förändringar göras i allt från

förhållningssätt, till processer och lagstiftning. Dock är den lagförändring som föreslås uddlös och kommer inte att få efterfrågade resultat.

Det finns en risk att den nya skrivningen i socialtjänstlagen kan krocka med skollagens bestämmelser i 20 kap. 9 § 2 stycket om att huvudmannen får besluta att utbildningen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

En elev kan ha plikt att delta i studier enligt ett regelverk men inte ha praktisk möjlighet enligt ett annat. Om ansvaret inte är klarlagt kan individen få en annan planering än studier av en annan myndighet som gör att studierna avbryts. Att studierna avbryts skulle göra att kommunens investering i utbildning för individen riskerar slösas bort vilket leder till ökad kostnad som belastar kommunen.

Det måste tydliggöras vem som ansvarar för att koordinera individens planering under den tid som individen befinner sig i studier som omfattas av språkplikt och studerar i enlighet med sin individuella studieplan.

Det är avgörande hur Göteborgs kommun tillämpar bestämmelsen i socialtjänstlagen om att den enskilde vid behov ska delta i grundutbildning i svenska för att ha rätt till försörjningsstöd. Det behövs ett tillägg om språkplikt i socialtjänstlagen, att det är viktigt att de individer som omfattas av språkplikt även får ett mål med sina studier och att huruvida detta mål uppnås.

Språkplikt och krav på deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd är rätt väg att gå men då krävs en tydlig och verkansfull lagstiftning.